

s težkim in trdim korakom na boj.
 In naskakujemo sklade orjaške —
 in iz zasede s topovi — vrtnimi stroji napadamo,
 sekamo, bijemo. Brez žarometov slepečih raket
 in brez božjega solnca. Vsenaokoli
 so težki, črno zlepljeni oblaki dima,
 ki žgó in duše nas s strupenimi plini.
 Bijemo se na življenje in smrt. In vsi smo brez plinskih mask.
 Pa se zgodi, da nas prično iz zasede napadati
 kakor podzemeljski avijoni strahote vzbujajoči praelementi ...
 To je katastrofa, zemljetres, ulom skladov orjaških.
 To je, o vi pod solncem prebivajoči,
 hropeči vzdih grudi matere zemlje.

— — — — —
 A žgoča žalost in smrtni kriki nam srce
 do krvi sunkoma zgrabijo.
 In žrtve padajo v črne grobove,
 v podzemeljske rove.
 Vnemó se plini vžigalni ...
 Pa se zgodi: mandeljci, črni rudarski hudiči,
 napovedo nam svoj boj, svoj neslišni zavrtni napad.
 Padajo žrtve, padajo, povsod — v tesnih, stokajočih hodnikih na
 na umiku, na lestvah skozi šahte bežeči, povsod, [begu,
 Koder je njihov divji umik, tje vodi jih pot.
 A tudi, če bje se boj še tak strašan
 s sovražnimi praelementi,
 mi se ne vdamo, ne klonimo in ne pobegnemo.
 Brez mask, z motikami, s krampi mi odkopavamo
 svoje padle žrtve, vzdržujoč borečo se fronto,
 ker duše bodrí nam in kruto razvnema poziv:
 umik — to je smrt, le kdor se bori in upira, je živ ...

N A Š Č A S

V I N K O K O Š A K

Moj bog, le kakšni smo vsi:
 v trudne obraze si gledamo,
 dolgo v noč posedamo
 in govorimo, govorimo si v obraz.

Ali je res tako leden naš čas,
 da nimamo dobre besede za trudno srce,
 ali je res tako leden naš čas?

Morda pa smo trudni vsi,
 ti in jaz,
 prijatelj in neznanec mimo mene hiteč neznankam
 in je vse zaman.

RIHARDU JAKOPIČU

ANTON PODBEVŠEK

Jakopič se je rodil v ljubljanskem predmestju Krakovu. V stiku z naravo so se mu zgodaj začele odpirati oči. K njegovemu naglemu duševnemu razvoju so mnogo pripomogli naslednji dogodki. Ko mu je bilo okoli 4 leta, mu je izdihnil najboljši prijatelj pri igrah. V starosti 9 let mu je umrl najstarejši brat, ki ga je uvajal v skrivnosti vsakdanjega življenja. Naslednje leto mu je umrla 89letna babica; ta mu je pripovedovala pripovedke in vnemala njegovo že itak bujno domišljijo.

Doma so imeli konje: jahal je na njih v Gradaščico in potem nazaj. Od časa do časa ga je prišlo, da se je umaknil iz družbe. Dan ali dva je moral ostati čisto sam. Oče je imel na Mirju kot trgovec z deželnimi pridelki obsežna skladišča. Mali Rihard je iztaknil nekje belo kredo in vsa vrata poslikal z njo. Ko je našel modro in rdečo kredo, s katerima je oče označeval sode, je istotako poslikal, kar mu je prišlo pod roke. Slikal je prizore, kakor izpuščanje papirnatih zmajev, bitke na Mirju, kopanje v Gradaščici, drsanje na Kernu itd., a za ozadje je ljubil Krim.

Bil je tudi nadarjen za godbo. Večkrat se je odpravil pod streho, kjer si je napravil »zvonove« iz železnih obročev od koles parizarjev, in zvonil z njimi. Kakor zatrjuje, se je dalo prav ubrano zvoniti. Sviral je na piščalko, ki si jo je sam izgotovil, na flavto in na citre. Te je hotel preurediti; proučeval je razne možnosti, da bi jih izpopolnil. Končno je spoznal, da nastaja iz njegovih načrtov klavir; opustil jih je. Nameraval se je oprijeti študija klavirja, ki ga je igrala njegova kesnejša žena. Slikarsko izživljanje pa mu ni dopustilo, da bi se mu mogel posvetiti. Zato je gojil petje: pel je Beethovna, Mendelssohna, Schuberta, Schumannna, Löweja, ki mu je bil posebno pri srcu, in druge. S petjem se je ukvarjal že od mladih let do zadnjega časa.

V 10. letu je stopil na realko. V ljudsko šolo je zahajal zelo rad, ker je imel učitelja, ki je ljubil svoje učence in ti njega. Tu pa je začel spoznavati nepremostljiv prepad med učenci in profesorji. Prišel se je odtujevati šoli, obenem pa je postal tudi